

Naziv kolegija	EUROPSKO OBITELJSKO PRAVO	
Nastavnici	Prof. dr. sc. Aleksandra Korać Graovac (nositelj kolegija), prof. dr. sc. Dubravka Hrabar, izv. prof. dr. sc. Irena Majstorović, doc. dr. sc. Anica Čulo Margaletić, doc. dr. sc. Ivan Šimović (suradnici u nastavi)	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	Treći semestar, fakultativni kolegij	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	Predavanja i konzultacije	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	4 ECTS	
Broj sati po semestru	12 sati	
Ciljevi kolegija		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Razumjeti temelje i <i>ratio</i> integrativnih procesa u Europi na pravnoj i društvenoj razini 2. Steći produbljena znanja o rješenjima hrvatskoga obiteljskog prava u usporedbi s izabranim poredbenim rješenjima, o standardima zaštite ljudskih prava (koji se odnose na članove obitelji) osobito prema Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te Povelji temeljnih prava Europske unije 3. Prepoznati specifičnosti obiteljskoga prava u širem pravnom okruženju 4. Vrednovati prednosti i nedostatke hrvatskog obiteljskog prava u usporedbi s inozemnim i nadnacionalnim rješenjima 		
Sadržaj kolegija		
Europsko obiteljsko pravo u nastajanju, izazovi harmonizacijskih i integracijskih procesa, djelovanje Vijeća Europe i Europske unije (te Haške konferencije za međunarodno privatno pravo) u području obiteljskog prava, prednosti i nedostaci stvaranja zajedničkog obiteljskog prava s posebnim naglaskom na materijalnopravna pitanja.		
Očekivani ishodi učenja		
<p><u>Nakon uspješno svladanog predmeta, student će moći:</u></p> <p>Znanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - definirati osnovne organizacije unutar kojih nastaje korpus europskoga obiteljskog prava - produbiti znanja stečena u općim kolegijima europskoga prava o temeljnim institucijama na razini Europske unije i Vijeća Europe - dobro poznavati najvažnije obvezujuće i neobvezujuće dokumente koji su relevantni za obiteljsko pravo - poznavati utjecaj koji promjene na razini Europske unije, Vijeća Europe i Haške konferencije za međunarodno privatno pravo imaju na razvoj hrvatskog obiteljskog prava <p>Razumijevanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti ključne točke u procesima odlučivanja na razini Europske unije i Vijeća Europe - diskutirati o najvažnijim prednostima i nedostacima koje na području obiteljskog prava ostvaruju procesi europskog integriranja - opisati moduse na koji nadnacionalne odluke utječu na nacionalne obiteljskopravne sustave te objasniti njihovo značenje - prepoznati faze razvoja europskoga obiteljskog prava - objasniti razloge i uzroke specifičnosti obiteljskog prava kao grane prava koja odolijeva procesima europskog integriranja - izraziti argumentirano mišljenje o doseg razvoja europskoga obiteljskog prava - sažeti moguće prednosti i nedostatke unifikacije obiteljskoga prava u Europi, osobito na razini materijalnoga prava <p>Primjena</p>		

- interpretirati norme europskoga prava u svjetlu namjere tvorca te prakse europskih sudova – Europskoga suda i Europskoga suda za ljudska prava
- koristiti praksu europskih sudova, s ciljem pravilnog zaključivanja o dosegu određene pravne norme
- primijeniti europske standarde u praktičnom radu
- demonstrirati vrlo dobro poznavanje ustroja i rada europskih institucija
- izabrati najvažnije sudske odluke relevantne za određeno obiteljskopravno područje te procijeniti kako one utječu na nacionalno zakonodavstvo

Analiza

- razlikovati smisao i modalitete stvaranja europskoga obiteljskog prava u užem smislu (Europska unija) od europskoga obiteljskog prava u širem smislu (Vijeće Europe, Haška konferencija za međunarodno privatno pravo)
- analizirati prigovore koji se ističu procesima integriranja u području obiteljskog prava (kulturni imperijalizam, utopija i sl.)
- izračunati ukupna izdvajanja koja države članice EU izdvajaju u području obiteljskog prava (npr. u području uzdržavanja)
- usporediti razlike u izdvajanjima države u području obiteljskog prava na nacionalnoj i nadnacionalnoj razini
- povezati uspješnost europskih socijalnih politika u području obiteljskog prava s financijskim ulaganjima

Sinteza

- sastaviti popis relevantne znanstvene i stručne literature kao polazište znanstvenog istraživanja u području obiteljskog prava
- predložiti pravila dobre prakse u području obiteljskog prava (npr. u području obiteljske medijacije)
- prikupiti najvažnije odluke Europskoga suda i Europskoga suda za ljudska prava te na temelju toga odlučiti u nacionalnom pravnom sustavu
- osmisliti moduse trajnog usavršavanja / cjeloživotnog učenja u području europskoga obiteljskog prava kao propulzivne pravne grane

Evaluacija

- prosuditi o prednostima i nedostacima koje hrvatski obiteljskopравни sustav pokazuje u usporedbi s rješenjima usvojenim na razini Europske unije i Vijeća Europe
- usporediti vrijednosni sustav koji je uspostavljen hrvatskim obiteljskim pravom s europskim rješenjima
- ocijeniti izvedivost i smislenost stvaranja materijalnog europskog obiteljskog prava
- usporediti mogućnosti stvaranja unificiranog europskog procesnog obiteljskog prava s mogućnošću stvaranja unificiranog europskog materijalnog obiteljskog prava
- usporediti prednosti i nedostatke koji proizlaze iz procesa harmonizacije odnosno unifikacije europskoga obiteljskog prava
- preispitati je li preuzimanje akata europskog prava u hrvatsko obiteljsko zakonodavstvo učinjeno sukladno pravilima struke
- preporučiti na koji način treba implementirati akte europskog prava koji nemaju izravni učinak u hrvatsko obiteljsko zakonodavstvo

Opće (generičke) vještine

- sposobnost samostalnog profesionalnog rada
- sposobnost kritičkog promišljanja o specifičnostima razvoja europskoga obiteljskog prava
- sposobnost procjene pravilnosti i potrebe transponiranja europskih rješenja i standarda u hrvatsko obiteljsko zakonodavstvo

Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja

1. Oblici provjere znanja

	Oblici provjere znanja	Razina znanja sukladno Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru
1.1.	Sudjelovanje u grupnoj raspravi	Razina znanja 4
1.2.	Pisani ispit	Razina znanja 4
1.3.	Usmeni ispit	Razina znanja 3

1.1. Sudjelovanje u grupnoj raspravi

Predavanja su zamišljena kao interaktivna cjelina u kojoj se nadopunjuju znanja, iskustva i interesi predavača i studenata. Po završetku analize pojedine teme, u grupnoj se raspravi pobliže razjašnjavaju otvorena i prijeporna pitanja te komentiraju aktualne teme. Od studenata se očekuje pripremljenost, aktivno sudjelovanje i kritički osvrt, te se evaluira njihov doprinos raspravi.

1.2. Pisani ispit

Pisani ispit sastoji se od dva dijela – eseja i analize slučaja. U opisnom zadatku sa situacijskim činjenicama, ispituje se sposobnost studenta u primjeni znanja na nove činjenice, te sposobnost selekcije važnih činjenica.

1.3. Usmeni ispit

Usmeni ispit predstavlja bitno više od točne reprodukcije naučenih činjenica te se od studenta traži dobro razumijevanje materije, kao i pravnologično povezivanje činjenica. Ujedno, od studenta se očekuje smisleno i utemeljeno obrazloženje svojih odgovora te adekvatna argumentacija iznesenih stajališta.

2. Kriterij ocjenjivanja

Usmeni ispit predstavlja razgovor sa studentom, tijekom kojeg se traži razumijevanje materije te povezivanje činjenica. Završna ocjena ispita u pretežitom je dijelu utemeljena na znanju pokazanom tijekom usmenog ispita, no svakako se vrednuje i aktivnost u nastavi te sudjelovanje u grupnim raspravama. Nastavnik formira ocjenu sukladno ovim parametrima, u skali od nedovoljne (1) do izvrsne (5) ocjene.

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

U fazi pripreme nastavnog programa, kvaliteta se prati kroz usporedbu sa sličnim programima koji se izvode na drugim fakultetima (benchmarking).

U fazi izvedbe nastavnog programa kvaliteta se kontrolira praćenjem pohađanja nastave, te praćenjem reakcije studenata. Studenti se u svakom trenutku mogu obratiti nastavniku osobno ili putem elektronske pošte.

Nakon izvedbe nastavnog programa kvaliteta se kontrolira praćenjem rezultata ispita, anketom i kontaktom sa studentima nakon stjecanja diplome. Pri praćenju rezultata ispita gleda se jesu li studenti usvojili znanja i vještine koje se stječu predmetom. Nakon izvedbe programa studente se anketira o kvaliteti izvođenja nastave. Rezultati ankete uzimaju se u obzir pri mogućim izmjenama nastavnog programa i metoda izvođenja nastave.

Obveze studenata

Od studenata se očekuje pripremljenost, aktivno sudjelovanje na nastavi i kritički osvrt, te se evaluira njihov doprinos raspravi. U pisanom se radu ispituje sposobnost studenta u primjeni znanja na nove činjenice, te sposobnost selekcije važnih činjenica, dok se na usmenom dijelu očekuje dobro razumijevanje materije, kao i pravnologično povezivanje činjenica. Ujedno, od studenta se očekuje smisleno i utemeljeno obrazloženje svojih odgovora te adekvatna argumentacija iznesenih stajališta.

Obvezna literatura

- Korać Graovac, Aleksandra, Majstorović, Irena (ur.): Europsko obiteljsko pravo, Narodne novine, Zagreb, 2013.

- Alinčić, Mira, Hrabar, Dubravka, Jakovac-Lozić, Dijana, Korać, Aleksandra: Obiteljsko pravo, Narodne novine, Zagreb, 2007. (odgovarajući dijelovi s obzirom na institute koji se proučavaju)
- Majstorović I., Harmonizacija i unifikacija europskoga obiteljskog prava, Pravni fakultet u Zagrebu, Zavod za građanskopravne znanosti i obiteljskopravnu znanost (ed.), Zagreb, 2009. (odabrana poglavlja)
- Alinčić, M.: Zaštita prava na sklapanje braka i osnivanje obitelji u europskim dokumentima o ljudskim pravima i u nacionalnim zakonodavstvima, Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske, vol. IV, broj 1/2013, str. 25-37.
- Hrabar, D.: Nova procesna prava djeteta – europski pogled, Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske, vol. IV, broj 1/2013, str. 65-76.
- Hrabar, Dubravka, Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava - nov prilog promicanju dječjih prava, Zbornik PFZ, 46, 1996, 4; str. 391-403.
- Jakovac Lozić Dijana, Europsko obiteljsko pravo – šanse i perspektive, Hrvatska pravna revija, 1, 2001, 6; str. 46-54.
- Korać Graovac, A.: Hrvatsko obiteljsko pravo pred Europskim sudom za ljudska prava, Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske, vol. IV, broj 1/2013, str. 39-51.

Osnovna izborna literatura

- Hrabar D., Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava – nov doprinos promicanju dječjih prava, u: Europsko privatno pravo, Hrabar D. (ur.), Zagreb, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2002, str. 329-342.
- Hrabar D., Načela hrvatskog obiteljskog prava i njihovo zakonsko uobličjenje, Zbornik vo čest na Mile Hadži Vasilev – Skopje, Pravni fakultet, 2004, str. 79-103.
- Hrabar, D.: Nova procesna prava djeteta – europski pogled, Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske, vol. IV, broj 1/2013, str. 65-76.
- Korać, Aleksandra, Prosudbe Europskog suda za prava čovjeka opravdanosti ograničenja prava na sklapanje braka, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 47, 1997, 4; str. 337-369.
- Korać, Aleksandra, Sadržaj i doseg prava na poštovanje obiteljskog života u hrvatskom pravnom sustavu, Zbornik Pravnog fakulteta, Zagreb, 49, 1999, str. 759-794.
- Korać, Aleksandra, Utvrđivanje očinstva, razuman rok – pouke jednog slučaja, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 6, 2002, str. 1253-1284.
- Majstorović, I.: Europski pravni kontekst i značenje za hrvatsko materijalno obiteljsko pravo, Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske, vol. IV, broj 1/2013, str. 77-91.
- Majstorović, Irena, Propisi Europske unije koji se odnose na obiteljsko pravo, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagreb, 53, 2003, 3-4, str. 759-782.
- Ovey, Jacobs, White, Robin: The European Convention on Human Rights, Oxford, 2002, izabrani dijelovi (komentar uz odgovarajuće članke EKLP)